

A RÓZSA TESTAMENTUMA

Urbán András két Tolnai Ottó-rendezése mint a létmegértés univerzumai

Szerző: **OLÁH Tamás**, MA, I. évfolyam (gezengonzo@gmail.com)

Témavezető: **dr. VISKY András** egyetemi docens

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

Urbán András két alkalommal is színpadra vitte Tolnai Ottó *A kisinyovi rózsza* című poémáját. A bemutatók között mindössze három év telt el, ám első ránézésre két teljesen eltérő produkció született. Talán a legszembetűnőbb különbség, hogy míg *A kisinyovi rózsza* (2010) című előadásban a költemény egésze elhangzik, addig a *Rózsákban* (2013) csak egy körülbelül húsz sornyi töredék, mely a nyitányban vezeti fel a színpadi történéseket. Mivel motívumaik, etűdjeik egy része megegyezik, azt is gondolhatnánk, hogy csak azért volt szükség a szöveg újabb adaptációjára, hogy az egyetemes kérdések, melyekkel Tolnai egy végtelenül összetett, belső ritmusra és szójátékokra épülő versnyelven foglalkozik, egy pusztán a vizualitásra épülő, fizikális színházi produkción keresztül újrafogalmazva univerzálisan is „olvashatóvá” váljanak.

Jelen dolgozatban azonban – az előbbieket cáfolva – azt a feltevésemet szeretném bizonyítani, miszerint helytálló lehet egy olyan olvasat, mely nem egyetlen szöveg különböző adaptációinak fogja fel Urbán rendezéseit, hanem ugyanannak a műnek két eltérő világállapotot megmutató epizódjaként, ha úgy tetszik, ó- és újtestamentumként.

Kulcsszavak: **A kisinyovi rózsza, Urbán András, Tolnai Ottó, posztdramatikus színház, jelenvalólét**

TESTAMENT OF THE ROSE

András Urbán's two Ottó Tolnai-adaptations as the universes of understating of being

Author: **Tamás OLÁH**, first-year MA student (gezengonzo@gmail.com)

Supervisor: **Dr. András VISKY**, associate professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Hungarian Language and Literature, Novi Sad

András Urbán directed two stage performances based on Ottó Tolnai's poem, *The Rose of Chisinau*. Only three years passed between the two productions, but at first sight, they seem completely different. Perhaps the most significant difference is that while in *The Rose of Chisinau* (2010) the performers recite the whole poem, in *Roses* (2013) we only hear a really short segment of it as an introduction. Because of their identical motifs, we may think that the second adaptation was made just

because Tolnai's universal themes could become readable universally only through a physical theatre production, which cuts out the poet's immensely complex language based on inner rhythm and wordplays. In this paper, however, I would like to prove that the two performances are not only different adaptations of the original poem, but they are apprehensible as two different stages of the same text-universe, an old and a new testament.

Keywords: ***The Rose of Chisinau, András Urbán, Ottó Tolnai, postdramatic theatre, dasein***

ZAVEŠTANJE RUŽE

Dve postavke Urban Andraša o Tolnai Otovom poimanju sveobuhvatnosti postojanja

Autor: **Tamaš OLAH**, I godina master studija (gezengonzo@gmail.com)

Mentor: **dr András VISKI**, docent

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za mađarski jezik i književnost, Novi Sad

215

Urban Andraš je u vrlo kratkom roku od tri godine postavio na scenu dve sasvim, na prvi pogled, različite interpretacije poeme „Ruža iz Kišinjova” od Tolnai Ota.

Dok je u prvoj verziji (2010.) predstavljena čitava poema, u drugoj, koja nosi naziv „Ruže”(2013.), sve ukupno je korišćen samo odlomak od oko dvadesetak redova koji nas uvodi u dešavanja na sceni. Pošto se motivi ovih postavki u nekim segmentima podudaraju, možemo pretpostaviti da razlog ove adaptacije leži u tome što ova novija, pokušava da izuzetno složeni unutrašnji ritam i igru reči, toliko svojstvene poetici Tolnai Ota, prilagodi, rastumači i učini „čitkim” za scenski prikaz zasnovan na vizuelnoj i fizičkoj izvedbi.

Ovim radom želim da dokažem svoje viđenje koje je sasvim suprotno od napred navedenog. Naime, smatram potpuno prihvatljivim i zamisao da adaptacije Urbana nisu različita tumačenja istog teksta, već su dve epizode istog dela prikazane u dva različita razdoblja, nešto poput Starog i Novog Zaveta.

Ključne reči: „Ruža iz Kišinjova”, Urban Andraš, Tolnai Oto, postdramatsko pozorište, postojanje